

Projekt

z dnia 13 grudnia 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA ŻAGAŃ**

z dnia 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żagań o statusie miejskim na 2024 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żagań o statusie miejskim na 2024 r.

2. Program, o którym mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żagań.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Adam Matwijów

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Żagań o statusie miejskim
na 2024 r.**

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Podstawy prawne.....	6
Rozdział I – Diagnoza	7
Wstęp.....	7
Wnioski i podsumowanie wyników	7
Rozdział II – Założenia i Adresaci Programu	15
Rozdział III – Realizatorzy Programu (posiadane zasoby)	16
Rozdział IV – Cele Programu	17
Rozdział V – Zadania Programu i sposoby ich realizacji.	18
Rozdział VI – Przewidywane rezultaty	23
Rozdział VII – Finansowanie zadań.....	24
Rozdział VIII – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żaganiu.....	25
Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	25
Zasady wynagradzania Członków Komisji	26
Rozdział IX – Monitoring i ewaluacja	27
Rozdział X – Postanowienia końcowe	28

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (zwany dalej Programem), zaplanowany został do realizacji na lata 2023-2026. Z jednej strony, stanowi on kontynuację działań realizowanych w tym zakresie na terenie Miasta Żagań w roku 2022, jak również we wcześniejszych latach, ale jednocześnie wprowadza nowe zadania ukierunkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień alkoholowych, narkotykowych oraz behawioralnych.

Zaznaczyć trzeba, że ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2469), dokonano zmian dotyczących polityki państwa w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień. Dotychczas uchwalane przez gminy programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania od substancji psychoaktywnych (względnie: przeciwdziałania narkomanii), mogą być rozszerzone o kwestie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (zgodnie z nowym brzmieniem art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywana jest grupa objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Często są to zachowania akceptowane społecznie. Przykładami uzależnień behawioralnych są: hazard, uzależnienie od komputera (oraz gier komputerowych), fonoholizm (uzależnienie od telefonu komórkowego), zakupoholizm, ortoreksja (nadmierna koncentracja na zdrowym odżywianiu).

Uzależnianie od alkoholu, jak również uzależnianie od narkotyków bądź substancji psychoaktywnych, są z kolei uzależnieniami fizjologicznymi. Tego rodzaju uzależnienia są charakteryzowane jako nabyta silna potrzeba stałego zażywania określonych substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W kontekście nowego brzmienia art. 4¹ ust. 2, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględniać zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia 2021-2025. Jednym z celów operacyjnych jest „Profilaktyka uzależnień” (Cel operacyjny nr 2), do którego przypisano następujące zadania:

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu);
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
4. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
5. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;

6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie;
7. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Wobec wszystkich wymienionych zadań jako jednego z realizatorów wymieniono jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z tychże uzależnień. Jest także dostosowany do specyfiki problemów występujących w gminie miejskiej Żagań i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych działań, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność. Należy nadmienić, iż niniejszy Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów dot. uzależnień, uchwałami Rady Miasta w Żaganiu.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej albo centrum usług społecznych. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika. W przypadku gminy miejskiej Żagań, realizatorem będzie Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu również inne podmioty (wskazane w dalszej części Programu).

PODSTAWY PRAWNE

Podstawy prawne opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Żagań na lata 2023-2026:

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939, ze zm.);
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608);
5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 991 ze zm.);
6. z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.);
7. z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Rozporządzenie Rady Ministrów dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642);
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (Uchwała nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023).

Inne:

Uchwała Nr XXXII/149/2021 Rady Miasta Żagań z dnia 25 czerwca 2021 r., w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żagań na lata 2021-2026.

ROZDZIAŁ I – DIAGNOZA

Wstęp

Konkretne działania profilaktyczne w zakresie uzależnień wymagają wiedzy o rozmiarach i charakterze zjawiska. Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Miasta Żagań jest Diagnoza problemów społecznych oraz informacje z instytucji, których charakter działalności jest ściśle powiązany z problematyką uzależnień.

Wskazana Diagnoza została przeprowadzona w 2022 r., a w badaniu łącznie wzięło udział 447 osób (100 dorosłych mieszkańców, 327 uczniów szkół podstawowych oraz 20 sprzedawców alkoholu). Badanie odnosiło się do następujących problemów: spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów, uzależnienia behawioralne, przemoc oraz ocena działań gminy.

Zrealizowana Diagnoza zawiera stosowne podsumowanie, wnioski oraz rekomendacje, które z perspektywy niniejszego Programu stanowią kluczowy element. Warto zatem przytoczyć wybrane fragmenty Diagnozy, celem zobrazowania jakie działania należy podjąć w zakresie profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

Wnioski i podsumowanie wyników

Badania realizowane na terenie Miasta Żagań pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków: Skala uzależnień chemicznych, behawioralnych i zjawiska przemocy wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży nie przybiera dużych rozmiarów, jednak należy prowadzić dalsze działania profilaktyczne.

Wśród mieszkańców, którzy pili kiedykolwiek alkohol, 41,80% pije go kilka razy w roku, 22,95% kilka razy w miesiącu, 6,56% kilka razy w tygodniu, a 1,64% osób codziennie. W przypadku uczniów alkohol piło kiedykolwiek 30,28% ankietowanych. Można dostrzec, iż po alkohol wśród młodzieży szkolnej częściej sięgają dziewczynki (34,13%) niż chłopcy (26,25%).

Problemem wśród mieszkańców Miasta Żagań jest problem nikotynizmu. Do codziennego palenia papierosów przyznało się 15,57% mieszkańców. Większość ankietowanych, którzy palą papierosy, wypala każdego dnia od 16 do 25 sztuk (32,00%). Dodatkowo część ankietowanych próbowało raz rzucić palenie, ale im się nie udało (56,00%), a 28,00% mieszkańców nigdy nie próbowało rzucić palenia.

Wśród uczniów do palenia przyznało się 30,89% z nich, a 4,59% pali regularnie. Kiedyskolwiek w życiu papierosy paliło 31,14% dziewczynek i 30,72% chłopców. Dane pokazują, iż płeć ma niewielki wpływ na częstotliwość sięgania po papierosy – dziewczynki rzadziej niż chłopcy sięgają po wyroby tytoniowe, różnica między płciami jest tutaj jednak nieznaczna.

Warto zwrócić uwagę również na kwestię sięgania po substancje psychoaktywne – 4,50% ankietowanych mieszkańców sięgało kiedyskolwiek po substancje psychoaktywne, a 0,82% osób zażywa je codziennie lub prawie codziennie.

W przypadku uczniów po substancje psychoaktywne sięgało 7,65% uczniów, co pokazuje, iż skala problemu nie jest duża.

Jeśli chodzi o korzystanie z komputera i Internetu to większość uczniów poświęca na tę aktywność od 1 do 3 godzin (33,03%), a z telefonu komórkowego uczniowie korzystają najczęściej również od 1 do 3 godzin dziennie (31,80%). Natomiast na granie w gry komputerowe uczniowie poświęcają również od 1 do 3 godzin dziennie (25,08%). Uczniowie korzystają z komputera i Internetu głównie w domu (90,00%), przede wszystkim, aby móc słuchać muzyki (68,00%). Warto zwrócić uwagę na fakt, iż co piąty uczeń czuł się kiedyskolwiek dyskryminowany ze względu na brak dostępu do komputera lub Internetu, a co czwarty kłamał, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z nowych mediów.

W przypadku osób dorosłych uczestniczących w badaniu, 90,98% z nich korzysta codziennie z komputera/Internetu. Na tę aktywność przeznaczają najczęściej od 1 do 3 godzin dziennie (45,90%). Komputer i Internet wykorzystują przede wszystkim do poszukiwania informacji (74,59%) oraz sprawdzania poczty elektronicznej (73,77%).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż połowa dorosłych ankietowanych uważa, że jest uzależniona od telefonu komórkowego.

Czynniki wpływające na sięganie po substancje odurzające

W przypadku uczniów, istotną rolę odgrywają rówieśnicy. To oni przede wszystkim nakłaniają się wzajemnie do sięgania po substancje uzależniające. Dane pokazały, że uczniowie palą papierosy, piją alkohol, czy też sięgają po narkotyki podczas imprez towarzyskich, by zaimponować innym oraz pod presją znajomych. W związku z tym można wysunąć wniosek, że presja rówieśników oraz obawa przed byciem odrzuconym przez grupę skłania młodych ludzi do zażywania substancji psychoaktywnych.

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na kontakt uczniów ze środkami odurzającymi ma rodzina. Atmosfera w domu oraz problemy, które występują w rodzinie odgrywają ogromną rolę na kontakt uczniów z substancjami odurzającymi, ale także mają wpływ na dorosłe życie. Należy tutaj zwrócić uwagę, iż problemem jest także współczesny styl życia – rodzice nie mają czasu dla dzieci, zostawiają je same sobie. W efekcie są one osamotnione, nie mają wsparcia i szukają ucieczki od problemów za pomocą środków uzależniających.

Co istotne, uczniowie posiadają wiedzę na temat zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych. Potrafią wskazać ich konsekwencje, wiedzą do kogo zwrócić się w razie sytuacji problemowej. Dużą rolę odgrywają tutaj szkoły – dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Również Miasto Żagań podejmuje wiele działań mających na celu zmniejszenie skali problemów uzależnień.

Rekomendacje co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

- Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie miasta, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholizmu, narkomanii, nikotynizmu i uzależnień cyfrowych zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Kluczową rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców np. służby porządkowe lub organizacje pozarządowe.
- Wsparcie kadry pedagogicznej poprzez odpowiednie szkolenia, umożliwiające rozwój kompetencji edukacyjnych, poszerzanie wiedzy i budowanie warsztatu metodycznego, ułatwiającego pracę szczególnie pod względem tzw. tematów trudnych (alkoholizm, narkomania, agresja, przemoc).
- Realizacji kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Wynika to z faktu, iż 2,25% ankietowanych prowadziła pojazd pod wpływem alkoholu, w tym 1,12% osób robi to często.
- Realizowanie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie

kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Badania pokazały, iż 32,79% mieszkańców widziało w mieście kobiety w ciąży spożywające alkohol, a 0,82% mieszkańców uważa, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę:

Profilaktyka pierwszorzędowa, to działania, które powinny być kierowane do grupy niskiego ryzyka, czyli osób zdrowych. Najważniejszym zagadnieniem tego rodzaju profilaktyki jest promowanie zdrowego trybu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji spożywania substancji psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności społecznych i umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, ogranicza występowanie zachowań ryzykownych. Zaleca się:

- Kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.
- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.
- Promocję aktywności fizycznej oraz zdrowego stylu życia - realizacja wspólnie ze szkołami i wykorzystywanie ich aktywności w działaniach profilaktycznych i promujących tego rodzaju działania.
- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Zorganizowanie przy współpracy z pedagogami szkolnymi, kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol, papierosy oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
- Badanie pokazało dużą rolę telewizji oraz Internetu w kształtowaniu postaw i opinii względem substancji odurzających, co powinno być wskazówką do opracowania działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach. Naturalnym środowiskiem młodych ludzi

w czasach współczesnych jest Internet, dlatego warto spróbować dotrzeć do najmłodszych grup właśnie w ten sposób.

- Ze względu na występowanie przemocy rówieśniczej w szkołach (45,57% uczniów twierdzi, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami), rekomenduje się warsztaty (realizowane we współpracy z pedagogami szkolnymi) dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
- Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę warsztatów profilaktycznych (81,97% mieszkańców uważa, że to skuteczna forma profilaktyki) oraz festynów/imprez/pikników profilaktycznych (57,38% mieszkańców uważa, że to działanie przynosi najlepsze efekty profilaktyczne).
- Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania narkotyków, picia alkoholu i palenia papierosów.

Profilaktyka drugorzędowa, to działania skierowane do osób zagrożonych, należących do grupy wysokiego ryzyka. Osoby te nie są trwale uzależnione, ale zaczynają dopiero eksperymentować z substancjami psychoaktywnymi. W tym obszarze najważniejsze jest ograniczenie głębokości zachowań niepożądanych i możliwość wycofania się z nich.

- Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
- Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i realizujących program socjoterapeutyczny w celu objęcia nimi jak największej liczby dzieci z grup ryzyka (rodziny dysfunkcyjne, w tym alkoholowe).
- Na terenie miasta powinna zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania. Badania pokazały, iż 1,64% ankietowanych mieszkańców sięga po alkohol codziennie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w mieście.

- Prowadzenie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Dane pokazują, iż osoby niepełnoletnie próbują kupić alkohol.

Profilaktyka trzeciorzędowa, to ogół działań skierowanych do osób już trwale uzależnionych. Obejmuje ona leczenie skutków zachowań niepożądanych, czyli przeciwdziałanie pogłębianiu się choroby oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia, poprzez wprowadzanie leczenia, rehabilitacji i resocjalizacji. Zaleca się:

- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy. Badania pokazały, iż 12,30% mieszkańców nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów.
- Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

W ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych:

- Biorąc pod uwagę rozwój mediów elektronicznych i związanych z tym zagrożeń, zasadne jest zwiększanie aktywności w działalności szkół w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom, np. poprzez zajęcia profilaktyczne omawiające problem uzależnień behawioralnych.
- Rekomenduje się zaplanowanie działań edukacyjnych zwiększających kompetencje informacyjno-medialne i ogólną świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych. Działania te powinny obejmować nauczycieli i uczniów, a także ich rodziców traktowanych jako zintegrowane podmioty uczestniczące w procesie wychowawczym. Niniejsza diagnoza pokazała, iż 14,07% uczniów podałoby swoje dane osobie poznanej w Internecie.

Świadczyć to może o tym, iż Ci uczniowie nie znają konsekwencji wynikających z takiego zachowania.

- Działaniami z zakresu edukacji powinni być objęci rodzice uczniów: na temat racjonalnych sposobów użytkowania mediów cyfrowych oraz konsekwencji zachowań problemowych i zagrożeń uzależnieniami czynnościowymi.
- Popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień behawioralnych poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do uczniów szkół podstawowych i ich rodziców.
- Wymagane jest wdrożenie procedur zwiększających bezpieczeństwo cyfrowe w szkołach ze względu na małą wiedzę uczniów w tym zakresie.
- Rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje. Pomocne mogą okazać się broszury/ulotki plakaty informujące o negatywnych skutkach regularnego grania w gry hazardowe oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z nałogu.

Dodatkowo zaleca się:

- Szkolenia dla rodziców – rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby następujące zagadnienia: organizacja czasu, podział obowiązków, rozwój emocjonalny dziecka oraz sposoby skutecznej komunikacji. Zdobyta wiedza pozwoli rodzicom lepiej wypełniać swoje obowiązki, pomoże zrozumieć psychikę młodego człowieka, a także mechanizmy rządzące jego postępowaniem. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych.
- Rekomenduje się przeprowadzenie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą, a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy w rodzinie. Planowane działania edukacyjne służyłyby również zwiększeniu poziomu wiedzy o konsekwencjach stosowania przemocy wobec dzieci i wzmocnieniu ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych (np. nauka rozwiązywania konfliktów rodzinnych).
- Wskazane jest przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz procedury „Niebieskiej Karty” w szkole. Równie ważne jest

też wsparcie dla rodziców poprzez przeprowadzenie szkolenia w zakresie wychowania pokolenia bez przemocy.

- Zaleca się wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

ROZDZIAŁ II – ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program, zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych (wynikających z przeprowadzonej diagnozy) oraz wykorzystaniem istniejących zasobów instytucjonalnych i osobowych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Adresatami Programu są mieszkańcy Miasta Żagań, w szczególności:

- osoby uzależnione (przede wszystkim od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale również borykające się z innymi typami uzależnień, zwłaszcza uzależnień behawioralnych);
- członkowie rodzin z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami, w tym osoby współuzależnione;
- dzieci i młodzież szkolna, w tym ze środowisk zagrożonych i z problemami wynikającymi z uzależnień (ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży);
- najbliższe otoczenie osób uzależnionych.

ROZDZIAŁ III – REALIZATORZY PROGRAMU (POSIADANE ZASOBY)

Jak zostało to już wskazane, realizatorem niniejszego Programu jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu następujące podmioty:

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żaganiu,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Żaganiu,
3. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Żaganiu,
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Żaganiu
5. Placówki oświatowe – szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe zlokalizowane w Żaganiu, ze szczególną rolą dyrektorów oraz kadry pedagogicznej,
6. Pozostałe podmioty i jednostki, funkcjonujące w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeń zdrowotnych, które swoimi działaniami mogą wesprzeć ww. jednostki, w tym m.in.:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żaganiu, Punkt Uzależnień Toksycznych,
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego – 105 Szpital Wojskowy – Filia Żagań;
 - NZOZ Ośrodek Terapeutyczny „PROFIL” w Żaganiu w skład którego wchodzi:
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego,
 - Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od alkoholu,
 - Poradnia Terapii Uzależnienia od środków psychoaktywnych,
 - Poradnia uzależnienia od hazardu i gier.
7. Policja – Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu,
8. Straż Miejska w Żaganiu,
9. Sąd Rejonowy w Żaganiu.

ROZDZIAŁ IV – CELE PROGRAMU

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, Gminny Program „*stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia*”. Opracowane Cele niniejszego Programu, jak również Zadania (określone w następnym Rozdziale), są zatem zgodne z Narodowym Programem Zdrowia 2021-2025, jak również Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żagań na lata 2021-2026.

Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu mają na celu m.in.:

1. Rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie Miasta Żagań oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i zapobieganie powstawaniu nowych;
4. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkód wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dorosłych oraz dzieci i młodzież, jak również odnośnie uzależnień behawioralnych;
5. Upowszechnianie informacji o formach poszukiwania pomocy oraz instytucjach świadczących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;
6. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności w rodzinie z problemem alkoholowym;
7. Promocję zdrowego stylu życia i zachęcanie do różnorodnych form aktywności mieszkańców gminy (bez środków uzależniających);
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców;
9. Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wskazane powyżej cele, należy określić jako Cele Strategiczne Programu.

ROZDZIAŁ V – ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, w szczególności od alkoholu i narkotyków.

1. Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, uzależnieniami behawioralnymi, w tym problemem przemocy (w tym wynagrodzenie zatrudnionych specjalistów, utrzymanie punktu) – kontynuacja działania.
2. Upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego.
3. Prowadzenie rozmów przez członków MKRPA, motywujących do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.
4. Przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu, rozpatrywanie zgłoszeń i pism z Policji, OPS i innych instytucji, uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
5. Wspieranie placówek leczenia uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w celu zapewnienia kompleksowej opieki terapeutycznej w zakresie podstawowego programu leczenia uzależnień.
6. Finansowanie kosztów sporządzenia opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
7. Współudział w organizowaniu lokalnych porad i konferencji przy udziale Policji, dyrektorów szkół, OPS w zakresie diagnozowania i wdrażania systemu pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi.
8. Współpraca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z dyrektorami szkół, przedszkoli i Policją w rozpoznawaniu zjawisk patologicznych wśród młodzieży szkolnej pod kątem ujawniania zagrożeń spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających.

9. Udzielanie osobom zainteresowanym i ich rodzinom aktualnych informacji na temat dostępnych placówek pomocy oraz instytucji, które są włączone w systemowe wspieranie rodzin uwikłanych w problemy alkoholowe.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Umożliwianie ofiarom przemocy w rodzinie korzystania ze specjalistycznej pomocy np. psychologicznej, prawnej, zdrowotnej.
2. Dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności pomoc dzieciom pokrzywdzonym (grupy wsparcia, pomoc psychologa, itp.).
3. Uruchamianie procedury Niebieskiej Karty w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.
4. Kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz finansowanie kosztów tych badań.
5. Kierowanie do sądu wniosku o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz finansowanie kosztów postępowań sądowych.
6. Upowszechnianie informacji dotyczących uzależnień, w szczególności alkoholizmu, narkomanii oraz zjawiska przemocy w rodzinie (przewodniki, ulotki, plakaty, broszury, czasopisma, książki, kampanie lokalne, gadżety itp.).
7. Finansowanie szkoleń, kursów, warsztatów specjalistycznych, itp. dla członków MKRPA, członków ZI ds. przemocy w rodzinie, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, nauczycieli z zakresu profilaktyki problemowej i przeciwdziałania przemocy.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, jak również przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Organizowanie i finansowanie profesjonalnych, autorskich programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych i terapeutyczno-wychowawczych przeznaczonych dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców.
2. Prowadzenie świetlic opiekuńczo-wychowawczych.
3. Udział w ogólnopolskich kampaniach i akcjach informacyjno-profilaktycznych, w tym zakup niezbędnych ulotek, broszur, plakatów, gadżetów oraz ich dystrybucja, w szczególności dotyczących pijanych kierowców, kobiet w ciąży spożywających alkohol, przemocy w rodzinie, dopalaczy.
4. Organizowanie i finansowanie (lub współfinansowanie) spektakli profilaktycznych, zajęć, imprez, spotkań, wyjazdów profilaktycznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych integrujących społeczność lokalną, promujących zdrowy styl życia i ograniczających spożywanie alkoholu.
5. Organizowanie i finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży (w tym zajęcia w kompleksie boisk sportowych ORLIK), tworzenie dzieciom, młodzieży i dorosłym warunków do spędzania czasu wolnego (np. wyjazdy, zabawy, koła zainteresowań, kluby).
6. Wspieranie i finansowanie przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu.
7. Organizowanie konkursów mających podłoże profilaktyczne i promujących zdrowy styl życia, zakup nagród, upominków, poczęstunku dla uczestników.
8. Współfinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, na obozach, biwakach, wycieczkach, koloniach, półkoloniach, których program obejmuje

zajęcia z elementami profilaktycznymi, socjoterapeutycznymi z uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia.

9. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych, w tym uzależnień i przemocy na terenie Miasta.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych przez inne instytucje, organizacje pozarządowe, kościoły i osoby fizyczne działające na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym.
2. Współdziałanie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym.
3. Kontynuowanie współpracy z Policją w zakresie kontroli przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez placówki korzystające z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi na terenie gminy.
4. Współpraca z Policją w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz przeprowadzanie spotkań profilaktycznych z dziećmi, młodzieżą w szkołach.
5. Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.
6. Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia.
7. Współfinansowanie działań sportowych i rekreacyjnych realizowanych przez kluby sportowe z terenu Miasta mające na celu profilaktykę.
8. Współdziałanie z kuratorami sądowymi, asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.

9. Wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.
2. Przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w podmiotach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
3. Współpraca z organami i instytucjami w przypadku naruszenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie 6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Dofinansowanie zatrudnienia socjalnego osobom uzależnionym od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego poprzez wspomaganie działalności Centrów Integracji Społecznej w przypadku ich utworzenia.

ROZDZIAŁ VI – PRZEWIDYWANE REZULTATY

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji niniejszego Programu obejmują przede wszystkim:

- stały spadek liczby osób dotkniętych uzależnieniami;
- łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu;
- rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny;
- wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat negatywnych skutków uzależnień
 - w szczególności co do wpływu na zdrowie oraz rodzinę (relacje);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- powszechna wiedza sprzedawców alkoholu na temat ich odpowiedzialności oraz podstawowych regulacji prawnych dot. sprzedaży alkoholu.

Prognozowane zmiany Miasto Żagań osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

ROZDZIAŁ VII – FINANSOWANIE ZADAŃ

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie będą środki finansowe budżetu Miasta Żagań stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przeznaczany na realizację programu.

Klasyfikacja budżetowa obejmuje dział 851 (Ochrona zdrowia), rozdział 85153 (Zwalczanie Narkomanii) oraz 85154 (Przeciwdziałanie Alkoholizmowi).

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki, pozyskiwane z tzw. „opłat za małpki” na przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Poza wyżej wymienionymi źródłami finansowania, Miasto Żagań może uwzględnić w budżecie dodatkowe środki własne, w związku z realizacją zadań wynikających z niniejszego Programu.

Pełnomocnik, uwzględniając postanowienia uchwały budżetowej Miasta, co roku przedstawia Burmistrzowi szacowane koszty realizacji zadań w postaci planu finansowego. Plan ten w szczególności uwzględniać musi:

- koszty realizacji zadań profilaktycznych;
- koszty kursów i szkoleń;
- wynagrodzenia członków MKRPA;
- koszty związane z utrzymaniem Punktu Konsultacyjnego.

Plan finansowy, z uwagi na kilkuletnią perspektywę realizacji niniejszego Programu, może być modyfikowany i zmieniany w danym roku jego realizacji, z uwzględnieniem przesunięć środków między zadaniami.

ROZDZIAŁ VIII –MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ŻAGANIU

Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. inicjowanie działań zmierzających do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu,
2. podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu:
 - udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnienia,
 - motywowanie do podjęcia terapii odwykowej,
 - udzielanie informacji o działających grupach wsparcia, klubach i stowarzyszeniach abstynenckich,
3. kontrolowanie przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,
4. propagowanie i popularyzowanie wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
5. współpraca z organizacjami, placówkami, instytucjami i osobami fizycznymi związanymi z problematyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
6. opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
7. udzielanie stosownego wsparcia i informacji ofiarom przemocy domowej o możliwości ich powstrzymania, a także prowadzenie do uruchomienia interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
8. udzielanie informacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu miasta i powiatu, które zajmują się profesjonalną i systemową pomocą dla osób i rodzin z problemem alkoholowym lub występowaniem przemocy domowej,
9. w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym, stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” i współpraca z zespołem interdyscyplinarnym działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
10. współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a także innymi podmiotami (np. fundacje, stowarzyszenia) mająca na celu prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych.

Zasady wynagradzania Członków Komisji

1. Osobom powołanym w skład MKRPA w Żaganiu przysługuje wynagrodzenie za pracę w Komisji. Do podstawowych obowiązków wszystkich członków Komisji należy m.in. udział w posiedzeniach Komisji, prowadzenie rozmów motywujących z osobami kierowanymi do Komisji, przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, opiniowanie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miasta.
2. Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia, ustalonego w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2207 ze zm.), za wyjątkiem Sekretarza Komisji, któremu przysługuje wynagrodzenie roczne na podstawie umowy - zlecenia;.
3. Kwota określona w pkt. 2 jest kwotą brutto.
4. Wypłata wynagrodzenia następuje do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni na podstawie sporządzonego i podpisanego przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zestawienia wraz z listami obecności podpisanymi przez poszczególnych członków Komisji biorących udział w jej pracach.
5. Wynagrodzenie członka komisji przysługuje za:
 - udział w posiedzeniach komisji motywujących do leczenia osoby uzależnione od alkoholu,
 - kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ze szczególnym zwróceniem uwagi na przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Wynagrodzenie wypłacane jest za posiedzenie komisji oraz za każdy dzień przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży alkoholu, z zastrzeżeniem, iż liczba skontrolowanych punktów w danym dniu nie może być mniejsza niż 4.

ROZDZIAŁ IX – MONITORING I EWALUACJA

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania niniejszego Programu na terenie Miasta, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2c ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz Żagania sporządza, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu, i przesyła ją do tegoż Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Realizatorem niniejszego Programu jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który współpracuje m.in. z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Wobec tego, podstawowym dokumentem w procesie monitoringu, stanowiącym również podstawę do wypełnienia przez Burmistrza ww. ankiety, będą raporty realizacji zadań opracowywane przez Pełnomocnika w porozumieniu z OPS. Raporty takie sporządzane będą do końca lutego roku następującego po roku, którego dotyczyć będzie raport. Dokument ten będzie opracowany w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych Miasta z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności przeciwdziałanie uzależnieniom. Raport ten, Pełnomocnik przedstawia Burmistrzowi w formie informacji o stanie wdrażania Programu.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz Żagania sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Miasta w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

ROZDZIAŁ X – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.01.2023 r. do dnia 31.12.2026 r.
2. Działalność MKRPA jest finansowana w ramach realizacji Gminnego Programu.
3. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Żagania.
4. Przy realizacji programu należy współpracować ze wszystkimi instytucjami i organizacjami statutowo zobowiązanymi do rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii, a także innych uzależnień (zwłaszcza behawioralnych).

Preliminarz dochodów i wydatków na 2024 r. w części dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi.

I. Dochody:

Dział 756 rozdz. 75618 § 0480 – **750.000,00 zł**

Dział 756 rozdz. 75618 § 0270 – **70.000,00 zł**

Dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

II. Wydatki:

Dział 851 „Ochrona Zdrowia”

Rozdział 85154 „Przeciwdziałanie Alkoholizmowi” – **780.000,00 zł.**

Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

§ 2360 Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego – 206.000,00 zł.

1. Prowadzenie Klubu Abstynenta na terenie miasta Żagań – 36.000,00 zł.
2. Prowadzenie świetlic opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Żagań dla dzieci młodzieży szkolnej, w szczególności z rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem alkoholowym, z uwzględnieniem programów i działań profilaktycznych, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom – 110.000,00 zł.
3. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży szkolnej, w szczególności z rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem alkoholowym, z uwzględnieniem programów i działań profilaktycznych, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom – 60.000,00 zł.

§ 4110 Składki na ubezpieczenie społeczne – 6.400,00 zł.

**§ 4120 Składki na fundusz pracy oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób
Niepełnosprawnych – 1.280,00 zł.**

§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe – 97.400,00 zł.

1. Wynagrodzenia członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, za udział w posiedzeniach zespołu motywującego do leczenia osoby uzależnione od alkoholu oraz kontrole sklepów i lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych – 18.000,00 zł.
2. Opłata za realizację programów, zajęć profilaktycznych, spektakli i innych form edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców oraz programów

- szkoleniowych dla przedstawicieli wybranych profesji – 3.000,00 zł.
3. Wynagrodzenie roczne sekretarza Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 8.400,00 zł.
 4. Wynagrodzenia za prowadzenie zajęć z dziećmi podczas półkolonii organizowanych na bazie szkół – 18.000,00 zł.
 5. Wynagrodzenie za dyżury w ogrzewalni i świetlicy dla osób dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy – 50.000,00 zł.

§ 4190 Nagrody konkursowe – 4.000,00 zł.

1. Zakup nagród na organizowane festyny, imprezy, konkursy promujące zdrowy i bezpieczny styl życia oraz inne działania profilaktyczno-edukacyjne – 3.000,00 zł.
2. Zakup nagród na organizację półkolonii w szkołach – 1.000,00 zł.

§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia – 12.600,00 zł.

1. Zakup literatury do realizowanych w szkołach programów profilaktycznych, czasopism, książek i innych materiałów z przeznaczeniem dla jednostek realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień – 1.000,00 zł.
2. Zakup materiałów na organizowane festyny, imprezy, kampanie edukacyjne, konkursy promujące zdrowy i bezpieczny styl życia i inne działania profilaktyczno-edukacyjne – 3.000,00 zł.
3. Zakup materiałów na organizację półkolonii w szkołach – 1.600,00 zł.
4. Zakup wyposażenia dla jednostek realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień, z przeznaczeniem do realizacji działań edukacyjno-profilaktycznych – 7.000,00 zł.

§ 4220 Zakup środków żywności – 98.900,00 zł.

1. Zakup artykułów spożywczych dla potrzeb dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych – 80.000,00 zł.
2. Zakup artykułów spożywczych na organizowane festyny, imprezy, konkursy promujące zdrowy i bezpieczny styl życia oraz inne działania profilaktyczno-edukacyjne – 2.000,00 zł.
3. Zakup artykułów spożywczych na organizację półkolonii w szkołach – 16.000,00 zł.
4. Zakup artykułów na organizację posiedzeń, szkoleń, konferencji, wykładów dla uczniów, pedagogów, kuratorów, personelu medycznego, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy i innych działań z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy – 900,00 zł.

§ 4300 Zakup usług pozostałych – 340.420,00 zł.

1. Usługi transportowe w zakresie przewozu osób dorosłych i dzieci w ramach półkolonii, festynów, wycieczek oraz innych imprez promujących zdrowy styl życia organizowanych przez szkoły, świetlice opiekuńczo-wychowawcze i inne jednostki realizujące zadania z zakresu profilaktyki – 3.000,00 zł.

2. Opłaty za doszkąłcanie pedagogów, personelu medycznego, sprzedawców napojów alkoholowych, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy, osób zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi od alkoholu, sprawcami i ofiarami przemocy oraz innewydatki związane z realizacją programu – 3.000,00 zł.
3. Sfinansowanie półkolonii na bazie szkół publicznych (programy profilaktyczne, seanse filmowe, wycieczki, zabawy i inne) – 3.800,00 zł.
4. Sfinansowanie różnych form terapii dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, współuzależnionych oraz sprawców i ofiar przemocy – 20.000,00 zł.
5. Sfinansowanie organizacji imprez, festynów, wycieczek, kampanii edukacyjnych, koncertów, spektakli, warsztatów oraz innych form edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych (opłata zespołów muzycznych, programów i innych kosztów) – 55.000,00 zł.
6. Opłaty za wykonanie materiałów informacyjnych i gadżetów promocyjnych związanych zrealizacją programu – 2.500,00 zł.
7. Sfinansowanie organizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży – 243.120,00 zł.
8. Sfinansowanie dyżurów specjalistów w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla osób z rodzin, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu i przemocy domowej – 10.000,00 zł.

§ 4390 Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – 8.000,00 zł.

Opłata za wydanie opinii przez biegłego psychologa i psychiatrę, w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – 8.000,00 zł.

§ 4410 Podróże służbowe krajowe – 1.500,00 zł.

Opłaty za wyjazdy na szkolenia, konferencje, spotkania tematyczne oraz kontrole jednostki organizacji świadczących usługi w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień – 1.500,00 zł.

§ 4610 Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego – 1.500,00 zł.

Opłaty sądowe od wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie leczenia odwykowego - 1.500,00 zł.

§ 4700 Szkolenie pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej – 2.000,00zł.

Opłaty za szkolenia z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy – 2.000,00 zł.

Preliminarz dochodów i wydatków na 2024 r. w części dotyczącej zwalczania narkomanii

I. Dochody:

Dział 756 rozdz. 75618 § 0480 – **750.000,00 zł**

Dział 756 rozdz. 75618 § 0270 – **70.000,00 zł**

Dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

II. Wydatki:

Dział 851 „Ochrona Zdrowia”

Rozdział 85153 „Zwalczanie Narkomanii” – **40.000,00 zł.**

Wydatki na przeciwdziałanie narkomanii.

§ 4110 Składki na ubezpieczenie społeczne – 180,00 zł.

**§ 4120 Składki na fundusz pracy oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób
Niepełnosprawnych – 85,00 zł.**

§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe – 2.000,00 zł.

Opłaty za realizację programów, zajęć profilaktycznych, spektakli i innych form edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców oraz programów szkoleniowych dla przedstawicieli wybranych profesji – 2.000,00 zł

§ 4190 Nagrody konkursowe – 3.000,00 zł.

Zakup nagród na organizowane festyny, imprezy, konkursy promujące zdrowy i bezpieczny styl życia oraz inne działania profilaktyczno-edukacyjne – 3.000,00 zł.

§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia – 3.000,00 zł.

1. Zakup literatury do realizowanych w szkołach programów profilaktycznych, czasopism, książek i innych materiałów z przeznaczeniem dla jednostek realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii – 2.000,00 zł.
2. Zakup materiałów na organizowane festyny, imprezy, kampanie edukacyjne oraz konkursy i inne działania z zakresu profilaktyki, promocji zdrowego stylu życia i przeciwdziałania narkomanii – 1.000,00 zł.

§ 4220 Zakup środków żywności - 1.000,00 zł.

Zakup artykułów spożywczych na organizowane festyny, imprezy oraz konkursy i inne działania z zakresu profilaktyki, promocji zdrowego stylu życia i przeciwdziałania narkomanii – 1.000,00 zł.

§ 4300 Zakup usług pozostałych – 26.735,00 zł.

1. Opłaty za szkolenia pedagogów, personelu medycznego, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, osób zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi od narkotyków oraz inne wydatki związane z realizacją programu – 3.000,00 zł.
2. Opłaty za spektakle, przedstawienia, wykłady, szkolenia i programy profilaktyczne dotyczące zdrowego stylu życia i przeciwdziałania narkomanii – 3.000,00 zł.
3. Sfinansowanie organizacji imprez, festynów, wycieczek, kampanii edukacyjnych, koncertów oraz innych form edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych (opłata zespołów muzycznych, programów i innych kosztów) – 18.735,00 zł.
4. Sfinansowanie różnych form terapii dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych oraz współuzależnionych – 2.000,00 zł.

§ 4410 Podróże służbowe krajowe – 1.500,00 zł

Opłaty za wyjazdy na szkolenia, konferencje, spotkania tematyczne oraz kontrole jednostki organizacji świadczących usługi w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień – 1.500,00 zł.

§ 4610 Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego – 1.500,00 zł.

Opłaty sądowe od wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie leczenia odwykowego - 1.500,00 zł.

§ 4700 Szkolenie pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej – 1.000,00 zł

Opłaty za szkolenia z zakresu przeciwdziałania narkomanii – 1.000,00 zł.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żagań o statusie miejskim na rok 2024

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) nakłada na gminy obowiązek realizacji zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Sposób, w jaki zadania te są realizowane określa uchwalony przez Radę Miasta, coroczny Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żagań o statusie miejskim.

Program adresowany jest do całej społeczności miasta Żagań, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, osób z grup ryzyka oraz dzieci i młodzieży.

Program określa lokalne działania w zakresie zadań własnych obejmujących profilaktykę oraz minimalizację negatywnych oddziaływań społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanym z tym problemem, zjawiskiem przemocy. Uwzględnia on także założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest dokumentem strategicznym dla zdrowia publicznego, a także profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Ponadto mając na uwadze zapisy art. 10 ust. 2a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w programie uwzględniono działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty.

Środki na realizację programu pochodzą zgodnie z art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, z tytułu opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Przedstawiony projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przygotowany został przy konsultacjach z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żaganiu.

Gminny program na rok 2024 został opracowany z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie miasta Żagań.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w mieście Żagań jest zasadne.